

ЭКОНОМИСТ

Ассоциация студентов
и преподавателей

МЕЖДУНАРОДНАЯ ЭКОНОМИЧЕСКАЯ НАУЧНАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ

“Экономика. Управление. Финансы”

20 декабря 2013 г.
г.Киев, Украина

УДК 330
ББК 65.01

Полное или частичное воспроизведение или распространение, каким бы то ни было способом материалов, опубликованных в настоящем издании, допускается только с письменного разрешения авторов.

Международная экономическая научная конференция
“Экономика. Управление. Финансы”.

К11 “Экономика. Управление. Финансы” [Текст] : материалы
Международной научно-практической конференции, г. Киев, 20 декабря
2013 г. / Науч.-инф. издат. центр на базе Ассоциации студентов и
преподавателей «Экономист» – Киев : Изд-во 2013. – 203 с.

ISBN 978-5-4379-0234-9

Тезисы докладов представлены в авторской редакции по состоянию
международного и национального законодательства на дату проведения
конгресса.

© Авторы статей, 2013
© Ассоциация студентов
и преподавателей «Экономист», 2013

ПІДХОДИ ДО УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА ЗА ГАЛУЗЕВОЮ СПЕЦИФІКОЮ

Овчаренко С. В.,

*Аспірант кафедри фінансів,
Українська академія банківської справи Національного банку України*

Слободенюк О. Л.

*магістр, Українська академія банківської
справи Національного банку України*

В умовах економічної кризи вітчизняні підприємства досить часто за рахунок непродуманої фінансово-господарської політики стикаються зі значними фінансовими труднощами та опиняються на межі банкрутства. За своєчасної розробки та впровадження заходів, спрямованих на поліпшення фінансового стану в довгостроковому періоді, такі підприємства можуть збільшити свій майновий потенціал, відновити платоспроможність та прибутковість. Тому обґрунтованість та дієвість управлінських рішень значною мірою залежить від результатів оцінки фінансового стану суб'єктів господарювання, зміст якої виходить за межі обчислення окремих коефіцієнтів і передбачає вивчення комплексу показників, які відображають різні аспекти діяльності підприємства. У зв'язку з цим постає питання про створення єдиної методики багатокритеріальної діагностики фінансового стану, яка б узагальнила досвід існуючих методик та допомагала б ефективно діагностувати зародження фінансової кризи на підприємстві.

Сьогодні найбільш актуальною проблемою визначення ефективності діяльності підприємства і прогнозування кризових явищ на основі вдосконалення економічних вимірювачів є побудова узагальнюючих показників. Крім того, цифровий розмір показника має ще й значення його вагомості, яке відсутнє у традиційній формі подання матеріалів статистичного аналізу. Виходячи з цього, отримані за допомогою звітності великі масиви значень показників, при їх індивідуальному дослідженні, фактично не дають змогу зробити остаточний висновок щодо ефективності діяльності підприємства. Саме тому, сучасна теорія і практика аналізу фінансового стану вимагають розробки методичних засад побудови та використання формалізованих методів згортання значної кількості аналітичних характеристик з метою переходу до порівняно невеликої кількості узагальнюючих показників.

Як показали дослідження, зарубіжний досвід визнав і довів життєвість використання інтегральних показників, оскільки його можна доповнити будь-якою кількістю аналітичних напрямків та коефіцієнтів, що дає змогу врахувати

галузевої специфіки, а також він є найбільш перспективним в практичному плані та найбільш результативним.

Для визначення інтегрального показника фінансового стану підприємства доцільно застосовувати методи багатофакторного аналізу, що дозволяють за сукупністю абсолютних та (або) відносних показників отримати інтегральний показник оцінки фінансового стану підприємства. Серед них найбільш інтегрованими в умовах функціонування вітчизняних підприємств є Українська методика оцінки фінансового стану підприємства, Модель оцінки банкрутства Е. Альтмана, Модель прогнозу ризику банкрутства Іркутської державної економічної академії. Дані моделі мають ряд недоліків при їх застосуванні в аналітичній практиці, а саме: відсутність достатньої інформації, щодо оцінки вагових коефіцієнтів, недостатнє обґрунтування інтервалів для окремих фінансових коефіцієнтів, неврахування галузевих особливостей. Для вирішення зазначених недоліків доцільним є удосконалення інтегрального показника, який би комплексно відображав усі аспекти фінансового стану суб'єктів господарювання, а також враховував специфіку різних за галуззю підприємств.

Запропонований інтегральний показник оцінки фінансового стану підприємств враховуючи галуzeву специфіку передбачає таку послідовність дій: вибір системи показників, побудова моделі множинної регресії та визначення шкали значень для аналізу фінансового стану підприємства на основі показників багатофакторної моделі.

Вибір системи показників, які найбільш повно можуть охарактеризувати фінансовий стан підприємства, здійснено на основі методу багатомірної дихотомії, який полягає в кількісному аналізі частоти використання того чи іншого показника аналізу фінансового стану підприємства у працях науковців. В результаті чого було обґрунтовано вибір таких коефіцієнтів як: фінансова незалежність (X_1); оборотність капіталу (X_2); рентабельність продажу (X_3); рентабельність власного капіталу (X_4); оборотність оборотних активів (X_5).

Для побудови інтегрального показника оцінки фінансового стану підприємства з урахуванням галуzeвої специфіки (на прикладі підприємств переробної галузі) використана модель множинної регресії, на основі даних роботи підприємств переробної галузі за 2010-2012 рр. У результаті проведених розрахунків отримано рівняння (1), яке має коефіцієнт детермінації (R^2) у розмірі 0,726, що характеризує досить тісний лінійний зв'язок всіх незалежних факторів X_i із залежною змінною Y :

$$Y = 0,4643 + 0,7687 X_1 + 0,6853 X_2 + 3,5318 X_3 - 1,3245 X_4 - 0,0702 X_5 \quad (1)$$

Для перевірки статистичної значущості отриманих результатів доцільним є обчислення критерію Стьюдента (2,042) та порівняння з табличним значенням даного показника $t_{кр}$, який враховує параметри: рівень значущості ($\alpha = 0,05$) та ступінь свободи ($n-m-1=30$). У нашому рівнянні критерій Стьюдента менший по

модулю за табличне значення у двох останніх випадках, це означає, що на залежну змінну коефіцієнт рентабельності власного капіталу та коефіцієнт оборотності оборотних активів не впливають. Тому включимо дані показники з лінійної моделі множинної регресії. В результаті чого сформуємо нову трифакторну модель(2), що має більший коефіцієнт детермінації($R^2=0,835$):

$$Y = 0,5002 + 0,6930X_1 + 0,3848X_2 + 1,5398X_3 \quad (2)$$

Запропонована три факторна модель свідчить про те, що збільшення: на 1 % коефіцієнту фінансової незалежності веде до збільшення розміру коефіцієнту загальної ліквідності на 0,6930 %; на 1 % коефіцієнту оборотності капіталу веде до збільшення розміру коефіцієнту загальної ліквідності на 0,3848 %; на 1 % коефіцієнту рентабельності операційного продажу за грошовим потоком веде до збільшення розміру коефіцієнту загальної ліквідності на 1,5394 %.

Таким чином, трифакторна модель є більш адекватна, параметри її є більш значущими, існує більш щільний зв'язок між факторними та результативним показником, а отже, ця модель буде більш точно оцінювати фінансовий стан підприємства.

Визначення шкали значень для кожного з показників багатфакторної моделі базується на вже існуючій практиці побудови шкал та орієнтується на врахуванні особливостей підприємств переробної галузі за 2010-2012 рр. це дозволяє побудувати шкалу для аналізу фінансового стану підприємства за результатами розрахунку інтегрального показника, шляхом знаходження середньої арифметичної по кожному класу, в результаті чого сформовано 4 класи фінансового стану: критичний $[0-0,834)$, незадовільний $[0,834-1,140)$, нормальний $[1,140-1,988)$, відмінний $[1,988-\infty)$. При цьому критичний фінансовий стан характеризується збитковою діяльністю, низькою оборотністю активів, не достатнім обсягом власних коштів для фінансування поточної діяльності підприємства, воно є майже не ліквідним та має критичну чи надкритичну платоспроможність. Незадовільний фінансовий стан характеризує підприємство як збиткове, йому не вистачає нормальних джерел для фінансування поточної діяльності, є недостатньою ліквідність, виникає періодична неплатоспроможність, сповільнюється оборотність оборотних активів. Нормальний фінансовий стан забезпечує фінансування за рахунок нормальних джерел фінансування запасів, значення окремих показників нижче від оптимального, при цьому підприємство має нормальну ліквідність і платоспроможність, а також є достатньо прибутковим. При відмінному фінансовому стані підприємство знаходиться у стані абсолютної рівноваги за всіма складовими у відповідності з усіма критеріями оцінки, а саме має високий рівень прибутковості

підприємства, наявна оптимальна структура капіталу та майна, має абсолютну ліквідність.

До завдань, що вирішуються в процесі оцінювання фінансового стану на основі інтегрального показника, слід віднести дослідження показників, отриманих в результаті його аналізу, з точки зору відповідності їх фактичних значень нормальним для даного підприємства рівням, ідентифікацію факторів, що вплинули на величину показника, визначення необхідної його величини на перспективу та способів її досягнення.

Фінансовий менеджмент при наявності критичного фінансового стану передбачає здійснення ряду заходів: реалізація частини основних фондів, рефінансування дебіторської заборгованості, конверсія короткострокової заборгованості в довгострокову, пролонгація строків сплати. При незадовільному фінансовому стані необхідно: залучення додаткових позик (в тому числі емісія облігацій), зменшення низьколіквідних оборотних засобів, здійснити модернізацію обладнання. Для досягнення відмінного стану необхідно здійснити: ефективне управління оборотними активами, недопущення понаднормативних залишків готової продукції, яка не знаходить попиту, шляхом посилення маркетингової діяльності, оптимізувати розподіл прибутку, що залишається у його розпорядженні після сплати податків.

Таким чином, за результатами критичного аналізу та з метою усунення недоліків, які містять діючі в Україні методики оцінки фінансового стану підприємств, розроблено модель комплексної оцінки фінансового стану підприємств. На відміну від існуючих методик, запропонована удосконалена модель інтегрального показника аналізу фінансового стану здійснює більш поглиблений аналіз, враховує галузеві особливості підприємств, прискорює процес та підвищує ефективність аналізу фінансового стану, присутня об'єктивна вибірка коефіцієнтів та достатня обґрунтованість побудови шкали значень інтегрального показника.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Сусіденко Ю.В., Чорна Т.О.

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Кредит є однією з найскладніших економічних категорій. Уже протягом багатьох століть проводяться дискусії щодо суті і ролі кредиту, які продовжуються і досі. Одні ототожнюють кредит з цінністю, яку один